

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น กับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนที่มีการจัด การเรียนรวมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กุลวดี จอวรวงกุล*

ณัฏฐร พิทยรัตน์เสถียร** ศิริวรรณ ศิริบุญ***

Chongworakul K, Pityaratstian N, Siriboon S. Social interaction of students with blindness and normal students, teachers, and other personnel in secondary school with mainstreaming education. Chula Med J 2015 May - Jun; 59(3): 325 - 37

- Background** : *In mainstreaming education, social interaction occurs among students with blindness, normal students, teachers, and other personnel. The interactions could be both proper and improper. Previous studies regarding the interactions were only concerned with kindergarten children. So far in Thailand, no study of the kind has ever been done in secondary school population.*
- Objective** : *To study the type of social interaction of students with blindness, normal students, teachers and other personnel in secondary school with mainstreaming educations.*
- Design** : *Qualitative methodology. Collecting data by individual in-depth interview and focus group discussion.*
- Setting** : *Sri Ayudhya School under the Royal Patronage of H.R.H. Princess Bejraratanarajsuda and Santiratwitthayalai school.*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Materials and Methods : *There are four groups of sample population that consist of six students with blindness selected by simple random sampling and eighteen people from normal students, teacher, and other personnel groups; they were selected by snowball sampling. The people in each group except the students with blindness, were divided into three types by the blind students: favorite people, not favorite people, and the people who study with or have the relationship with the blind students. The collecting method is the interview with the questions created by the researcher and approved by a specialist in the field of qualitative methodology.*

Results : *There are positive and negative patterns of social interaction between the students with blindness and the normal students. The positive way is helping and supporting each other. And the negative one is improper behaviors, for example, calling the blindness students with their imperfection instead calling their name, kicking the blindness students' white cane, etc. The patterns of social interaction between the students with blindness and most of teachers are positive. The teacher supported the students in many ways. For example, providing some normal students to help the blind, adapting the teaching material and the pattern of evaluation for the blind students, etc. However, there are some teachers who have different opinion about the mainstreaming education such as the students with blindness should study in the special school for the blind. The pattern of social interaction between the students with blindness and other personnel is positive. Because of Thai belief, the students with blindness are the group of handicapped people who need special support from others. And, the ones who help them will get back the merit.*

Conclusion : *There are two patterns of social interaction: positive and negative way, between the students with blindness and normal students and teachers, but there is only one way for the interaction between the students with blindness and other personnel which is the positive way. However, these patterns of positive way occur because of the personal appreciation which other people feel with the blind students.*

Keywords : *Social Interaction, blindness, mainstreaming education.*

Reprint request: Pityaratstian N. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand.

Received for publication. April 9, 2014.

กุลวดี จองวรกุล, ณิชทร พิทยรัตน์เสถียร, ศิริวรรณ ศิริบุญ. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2558 พ.ศ. - มิ.ย.; 59(3): 325 - 37

- เหตุผลของการทำวิจัย** : การดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นระดับชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในโรงเรียนคนอื่น ได้แก่ นักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งพฤติกรรมเชิงบวกผลงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการทำการศึกษาเฉพาะระดับชั้นอนุบาล โดยยังมีได้มีการศึกษาความรู้สึกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในระดับชั้นมัธยม
- วัตถุประสงค์** : เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม
- รูปแบบการวิจัย** : การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
- สถานที่ทำการศึกษา** : โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
- ตัวอย่างและวิธีการศึกษา** : เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทั้งหมด 6 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการจับสลาก นักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ กลุ่มละ 18 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบสโนว์บอล โดยคัดเลือกจากบุคคลที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกชอบ และรู้สึกไม่ชอบ รวมถึงบุคคลที่เรียนร่วมหรือเคยมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนทฤษฎี และวรรณกรรมต่าง ๆ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

ผลการศึกษา	: นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับนักเรียนปกติทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งพฤติกรรมที่ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกท้อแท้ในการจัดการเรียนร่วม คือ พฤติกรรมทางด้านวาจาและการกระทำที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนปกติ ส่วนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ได้รับจากครูส่วนใหญ่เป็นไปในเชิงบวก โดยครูจะให้การสนับสนุนนักเรียนเหล่านี้ทั้งในด้านการเรียน และด้านกิจกรรม ทั้งนี้ก็มีครูบางส่วนที่มองว่าควรมีการจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเรียนในโรงเรียนเฉพาะ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับบุคลากรอื่น ๆ เป็นไปในเชิงบวก โดยบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมองว่านักเรียนเหล่านี้เป็นบุคคลที่น่าสงสาร ควรได้รับการช่วยเหลือ รวมถึงการมองว่าการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเหล่านี้เป็นเรื่องของบุญกุศล
สรุป	: ถึงแม้การจัดการเรียนร่วมจะเป็นการส่งเสริมสิทธิของบุคคลที่มีความบกพร่องให้มีโอกาสเช่นเดียวกับคนปกติ ทั้งนี้อุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็แสดงให้เห็นว่าลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนเหล่านี้กับกลุ่มบุคคลอื่นเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นแบบส่วนบุคคล ถึงแม้ระบบการศึกษาจะมีการสนับสนุนความช่วยเหลือก็ตาม
คำสำคัญ	: ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น, โรงเรียนเรียนร่วม.

การจัดการเรียนร่วมเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการอยู่ร่วมกันได้ระหว่างนักเรียนที่มีความแตกต่างกันอยู่เป็นพื้นฐานทั้งทางสภาพร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยมีทิศทางการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนให้เหมาะสมกับความต้องการ⁽¹⁾

อย่างไรก็ตามจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งครั้งหนึ่งเคยมีโอกาสเข้าไปสอนนักเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดรับนักเรียนเรียนร่วมประเภทนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมักจะถูกนักเรียนปกติแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทั้งทางด้านวาจา และทางด้านกรกระทำ ส่งผลให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนกับนักเรียนปกติ ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วมนอกจากนักเรียนปกติแล้ว ยังมีครูที่เป็นผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนด้วย โดยจากการศึกษางานวิจัยพบว่าครูเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น⁽²⁾

นอกจากนี้ในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนนอกจากนักเรียนปกติและครูแล้วยังมีบุคลากรอื่น ๆ เช่น เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ครูพยาบาล แม่ค้าในโรงเรียนอาหารแม่บ้าน และบุคคลอื่น ๆ ที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีปฏิสัมพันธ์ด้วย แต่ยังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษใดที่กล่าวถึงลักษณะปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคลากรดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับกลุ่มบุคคลที่นักเรียนเหล่านี้มีการปฏิสัมพันธ์ด้วยในโรงเรียนอย่างรอบด้าน รวมถึงการศึกษาความรู้สึกของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม ร่วมกับผู้อื่น อันจะส่งผลถึงการวางแผนในการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน กลุ่มนี้ในอนาคตให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มประชากรจากการตรวจสอบรายชื่อโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร และพบว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวมีจำนวนหลายโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีจำนวนประชากรที่มากพอสำหรับการทำวิจัย โดยมีการตรวจสอบกับสำนักงานบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษในเบื้องต้น รวมถึงสามารถเข้าถึงกลุ่มประชากรได้โดยผ่านการอนุญาตจากผู้ดูแล ซึ่งพบว่าโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย มีความเหมาะสมกับความต้องการทุกประการ

ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 60 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 6 คนโดยมีการคัดเลือกด้วยวิธีการจับสลาก ส่วนนักเรียนปกติครูและบุคลากรอื่น ๆ คัดเลือกโดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ ซึ่งข้อมูลมาจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นแต่ละคน จะคัดเลือกมาคนละ 3 คน ได้แก่ บุคคลที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกชอบ บุคคลที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกไม่ชอบ และบุคคลที่เคยเรียนร่วม หรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีประชากรตัวอย่างทั้งหมด 18 คน ทั้งนี้ในกลุ่มของนักเรียนปกติจะต้องยินยอมรับการสัมภาษณ์จากผู้วิจัย โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้แทนโดยชอบธรรมและไม่เป็นญาติหรือมีความเกี่ยวข้องกับพิเศษใด ๆ กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในกลุ่มของบุคลากรอื่น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นคำถามที่สร้างขึ้นเอง และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยคำถามมีทั้งหมด 6 ชุด แบ่งเป็นสำหรับสำหรับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงลึก (In-depth Interview) 4 ชุด และการสนทนาแบบกลุ่ม 2 ชุด (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) การดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- 2) การสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- 3) อุปสรรคในการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- 4) พฤติกรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น
- 5) การปรับตัวของบุคคลอื่นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- 6) มุมมองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นต่อความหมายของ “ชีวิตที่มีค่า”
- 7) แนวทางลดข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นร่วมกับคนอื่น

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไป

1. กลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 6 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน โดยจำนวนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในแต่ละประเภท ประกอบด้วย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น แบบบอดสนิท 3 คน และแบบเลือนราง 3 คน

2. กลุ่มนักเรียนปกติ

จำนวนนักเรียนปกติที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยมีทั้งหมด 18 คน ประกอบด้วย นักเรียนปกติที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกชอบ 6 คน นักเรียนปกติที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกไม่ชอบ 5 คน

และนักเรียนปกติที่เคยเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น 7 คน

3. กลุ่มครู

จำนวนครูที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยมีทั้งหมด 18 คน ประกอบด้วยครูที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกชอบ 4 คน ครูที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกไม่ชอบ 5 คน และครูที่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น 10 คน

4. กลุ่มบุคลากรอื่น ๆ

จำนวนบุคลากรที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยมีทั้งหมด 18 คน ซึ่งจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อย ดังนั้นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจึงไม่สามารถระบุทัศนคติของตนเองที่มีต่อบุคลากรได้ จึงคัดเลือกจากบุคลากรที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเคยมีปฏิสัมพันธ์ หรือเคยให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ส่วนที่ 2 ลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนการจัดการเรียนร่วมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการวิจัยพบว่าลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนทั้ง 7 ประเด็น มีดังนี้

1. การดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีลักษณะการดำเนินชีวิตในโรงเรียนเรียนร่วมที่เหมือนนักเรียนปกติ คือ หลักสูตรการเรียน และการมีส่วนร่วมในชั่วโมงเรียนทุกชั่วโมง ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะที่ต้องปรับตัว ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านกิจกรรม และด้านกิจวัตรประจำวัน ซึ่งมีทั้งที่ต้องช่วยเหลือตนเอง และจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของนักเรียนปกติทั้ง 3 กลุ่ม

อย่างไรก็ตามความรู้สึกของนักเรียนปกติทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อลักษณะการดำเนินชีวิตดังกล่าวข้างต้นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีความแตกต่างกันออกไป โดยนักเรียนปกติที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกชอบมีความรู้สึกห่วงใยในการดำเนินชีวิตของนักเรียนเหล่านี้ และมองว่าการที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนเพื่อนทั่วไป ส่วนนักเรียนปกติที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกไม่ชอบ รู้สึกว่าการได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับสิทธิพิเศษบางอย่างของนักเรียนเหล่านี้เป็นการเอาเปรียบและไม่ยุติธรรม ซึ่งแตกต่างจากความรู้สึกของนักเรียนปกติที่เรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยนักเรียนปกติเหล่านี้มีความรู้สึกชื่นชมในศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทั้งทางด้านการเรียน อุปนิสัย และการพึ่งพาตนเอง

ส่วนในมุมมองของครูผู้สอนซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และกิจกรรมทางสังคม พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย โดยกิจกรรมที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเข้าร่วมจะต้องได้รับการพิจารณาตามความเห็นของครูผู้รับผิดชอบ หรืออาจสอบถามความสมัครใจของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทั้งนี้กิจกรรมบางอย่างนักเรียนเหล่านี้ก็ไม่ได้ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วม เช่น การเข้าค่าย กีฬา เป็นต้น ส่วนความรู้สึกของครูผู้สอนส่วนใหญ่ของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อนักเรียนเหล่านี้ คือ รู้สึกภูมิใจ และชื่นชม ในความสามารถของนักเรียน

อย่างไรก็ตามมีครูบางส่วน ซึ่งเป็นครูที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกไม่ชอบ มองว่าเป็นเพราะนักเรียนเหล่านี้ได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถของตนออกมา ซึ่งหากมีการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนปกติคนอื่น ๆ นักเรียนปกติก็สามารถทำได้เช่นกัน

สำหรับมุมมองของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคลากรเหล่านี้มองว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นนักเรียนที่มีความสามารถ มีกิจกรรมรยาพ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงมีความรู้สึกสงสารที่นักเรียนเหล่านี้มองไม่เห็น

2. การสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้รับการสนับสนุนจากนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ซึ่งลักษณะการให้การสนับสนุนของแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะของหน้าที่และโอกาสโดยลักษณะของการให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของนักเรียนปกติ เป็นการให้การสนับสนุนทางการเรียน และทางด้านสังคม เช่น ช่วยอ่าน/อธิบายข้อความให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นฟัง การให้ยืมสมุด/หนังสือเพื่อคัดลอก การเป็นผู้นำทาง เป็นต้น

ส่วนลักษณะการได้รับการสนับสนุนจากครูผู้สอน คือ ครูใช้เวลาในการอธิบายเนื้อหาเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ และมีการปรับสื่อการสอนให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทำให้นักเรียนเหล่านี้รู้สึกประทับใจในความเอาใจใส่ของครูและรู้สึกว่าตนเองไม่ได้ถูกละเลยจากบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้ครูยังมีการสนับสนุนในด้านการประเมินผล โดยมีการปรับเกณฑ์การประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น รวมถึงการจัดสภาพห้องเรียนและที่นั่ง โดยให้นักเรียนเหล่านี้ได้นั่งด้านหน้าห้องและลดสิ่งกีดขวางในห้องเรียน ให้เหลือน้อยที่สุด รวมถึงด้านสื่อ และอุปกรณ์การสอน โดยครูมีการปรับให้มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้สัมผัส และใช้จินตนาการของตนเองตามเนื้อหาที่ครูสอน

ในส่วนของบุคลากรอื่น ๆ พบว่าบุคลากรที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่มีการให้การสนับสนุนมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และแม่ค้าในโรงอาหารซึ่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านการเดินทาง เช่น เมื่อมาถึงโรงเรียนในช่วงเช้าจะเป็นผู้ดูแลความสะดวกในการเดินทางเข้าโรงเรียน และช่วยจัดหารถยนต์รับจ้าง (Taxi) เพื่อเดินทางไปยังมูลนิธิคนตาบอดแห่งประเทศไทยในช่วงเย็น ส่วนแม่ค้าในโรงอาหารให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในการอำนวยความสะดวกด้านการบริการอาหารกลางวัน รวมทั้งยังมีการให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้รับประทานอาหารและเครื่องดื่ม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งบุคลากรเหล่านี้มองว่าเป็นการทำบุญทำกุศลให้แก่ผู้ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นรู้สึกประทับใจในการได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรเหล่านี้ เพราะทำให้ไม่รู้สึกละอายใจจากบุคลากรในโรงเรียน

3. อุปสรรคในการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

จากการวิจัยพบว่าอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในโรงเรียนเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ อุปสรรคด้านบุคคล และอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อม

อุปสรรคทางด้านบุคคล คือ อุปสรรคทางวาจา อาทิ การเรียกปมด้อยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น การพูดประชดประชัน เป็นต้น นอกจากนี้ อุปสรรคด้านบุคคลอีกประการหนึ่งจากมุมมองของนักเรียนปกติ คือ อุปสรรคทางกาย เช่น การแกล้งเตะไม้เท้าขาว การแกล้งหยิบแว่นขยายแบบมีไฟของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นแบบเลื่อนรางมาเล่น การแกล้งลูบหัว เป็นต้น รวมถึงมุมมองของครูผู้สอนที่มองว่านักเรียนปกติมักจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น การสนใจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเฉพาะเวลาที่นักเรียนปกติสามารถให้ความช่วยเหลือได้ การลวงละเมิดโดยการจับหน้าอก

ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเพศหญิง เป็นต้น ส่วนอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อม คือ สถานที่บางจุดภายในโรงเรียนยังมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เช่น ช่องระบายน้ำ บันได สภาพพื้นทางเดินที่ไม่เรียบ การวางของระเกะระกะ เป็นต้น ซึ่งจากการวิจัยพบว่านักเรียนปกติ ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคด้านอื่น ๆ ดังนี้ ด้านการเรียน เนื่องจากลักษณะเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม และยากต่อการทำความเข้าใจ เช่น วิชาพลศึกษา และวิชาวิทยาศาสตร์ ด้านสื่อการสอนการสอน เนื่องจากบางบทเรียนยากต่อการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น วิชาสังคมศึกษา เป็นต้น

4. พฤติกรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นใน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทางการกระทำ และรูปแบบทางวาจา โดยรูปแบบทางการกระทำ เช่น การให้ความช่วยเหลือทางการเรียน และการให้ความช่วยเหลือทางด้านกิจกรรมแก่นักเรียนปกติ เช่น ช่วยสอนการบ้านนักเรียนปกติ ช่วยซ่อมเครื่องดนตรี เป็นต้น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทั่วไปในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังช่วยเหลือครูในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอน และเป็นล่ามให้ครูต่างประเทศ ส่วนการให้ความช่วยเหลือบุคลากรทางการกระทำ คือ การช่วยรักษาความสะอาด

ทั้งนี้ในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในรูปแบบของวาจา พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นแสดงออกทั้งแบบวัจนภาษา และอวัจนภาษา กล่าวคือ มีการกล่าวขอบคุณ หรือยกมือไหว้ เพื่อขอบคุณบุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ รวมถึงการกล่าวชื่นชมครูผู้สอนซึ่งครูผู้สอนมองว่าเสมือนเป็นการให้กำลังใจในการทำงานรูปแบบหนึ่ง

5. การปรับตัวของบุคคลอื่นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ในการปรับตัวของบุคคลอื่นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น พบว่านักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ มีลักษณะการปรับตัวที่แตกต่างต่างกัน ดังนี้

นักเรียนปกติมีการปรับตัวต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นใน 3 ด้าน คือ ด้านการสื่อสารที่มีความสุภาพ และมีความละเอียดชัดเจนมากขึ้น ด้านพฤติกรรม โดยการปรับวิธีการเล่นให้มีความเหมาะสมเพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมได้มีการ แบ่งหน้าที่ และให้ความช่วยเหลือซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีต่อนักเรียนเรียนเหล่านี้ และการปรับมุมมองที่มีต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยการเข้าใจในศักยภาพและระดับความสามารถของนักเรียนเหล่านี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดความรู้สึกในเชิงลบ เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นไม่สามารถทำความสะอาดห้องเรียนได้เหมือนกับนักเรียนปกติ เป็นต้น

ในส่วนการปรับตัวของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนมีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมากกว่านักเรียนปกติ โดยมีการปรับกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมากขึ้น เช่น สื่อ การสื่อสาร การมอบหมายงาน และการประเมินผล เป็นต้น รวมถึงการปรับมุมมองด้านความสามารถที่มีความเท่าเทียมกันทั้งนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นอกจากนี้การทำงานของครูยังมีการปรับเป็นแบบสหวิทยาการ โดยได้รับความร่วมมือ จากทั้งผู้ปกครอง ครูประจำวิชา และครูการศึกษาพิเศษ ในการวางแผนสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

ส่วนในด้านการปรับตัวของบุคลากรอื่น ๆ พบว่าบุคลากรมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ดี โดยการทักทายและการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเหล่านี้เมื่อเห็นว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกำลังมีอุปสรรค เช่น การเดินใกล้สิ่งกีดขวาง เป็นต้น

6. มุมมองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นต่อความหมายของ “ชีวิตที่มีค่า”

จากการวิจัยพบว่าความหมายของคำว่า “ชีวิตที่มีค่า” ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นหมายถึง การทำให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตนเอง และได้ทำสิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น การตั้งใจเรียน การไม่ทำตัวให้เป็นภาระ และการปฏิบัติตนให้เป็นที่รักของคนอื่น โดยนักเรียนเหล่านี้มองว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตของตนเองมีค่าเพียงพอแล้ว

7. แนวทางลดข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นร่วมกับคนอื่น

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ มีข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางลดข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการเรียน

สำหรับในด้านบุคคลพบว่า มีข้อเสนอแนะให้นักเรียนปกติบางคนปรับวิธีการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น ให้เรียกชื่อของนักเรียนเหล่านี้แทนการเรียกสิ่งที่เป็นความบกพร่อง นอกจากนี้ควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอย่างเหมาะสม โดยแบ่งกันทำหน้าที่อย่างเท่าเทียมเพื่อไม่ให้เป็นที่ขงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รวมถึงการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การเตะไม้เท้าขาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น การลวงละเมิดทางร่างกาย เป็นต้น ส่วนในกลุ่มครูมีข้อเสนอแนะว่าควรให้ความเอาใจใส่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นให้มากกว่าเดิม เช่น มีความละเอียดในการสื่อสารที่มากขึ้นให้การสนับสนุนศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็ควรสื่อสารความปรารถนาของตนเองให้คนอื่นได้รับทราบอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อื่นสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

ส่วนข้อเสนอแนะในการลดข้อจำกัดทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการเสนอให้มีการปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่มาเรียนร่วมมากขึ้น เช่น การจัดระเบียบของสถานที่ให้มีสิ่งกีดขวางบนทางเดินน้อยที่สุด การปรับระดับของบันไดและพื้นทางเดินให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

ส่วนแนวทางในการลดข้อจำกัดทางด้านการศึกษา พบว่ามีข้อเสนอแนะให้มีการจัดทำสื่อประกอบการสอนเฉพาะให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เพื่อเปิดโอกาสทางการเรียนของนักเรียนเหล่านี้ให้มากขึ้น เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาพลศึกษา รวมทั้งการเปิดโอกาสทางด้านกีฬาและกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กีฬาซี โดยมีการจัดแข่งขันกีฬาที่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถเข้าร่วมได้ อาทิ กีฬาโกลบอล เป็นต้น นอกจากนี้มีครูและบุคลากรบางส่วนมองว่าควรมีการจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้เรียนในโรงเรียนเฉพาะ เพื่อให้มีความสะดวกในการดูแลและสะดวกในการจัดการศึกษาให้นักเรียนเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่

วิจารณ์

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นกับนักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ มีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ กล่าวคือ มีนักเรียนปกติส่วนหนึ่งที่เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น อีกส่วนหนึ่งที่ไม่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเพียงผิวเผิน และอีกส่วนหนึ่งที่มีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเหล่านี้ในเชิง กลั่นแกล้งทั้งทางวาจา และทางการกระทำ ซึ่งจากมุมมองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นพบว่านักเรียนปกติที่ให้ความ

ช่วยเหลือนั้น ทำให้นักเรียนเหล่านี้รู้สึกประทับใจและมีความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม⁽³⁾ โดยการเข้าไปให้ความช่วยเหลือนั้นมีทั้งที่ได้รับการสนับสนุนจากระบบการดูแลของโรงเรียน และจากอุปนิสัยส่วนตัวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพันธุ์ดี ไวยรูป⁽⁴⁾ ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เรียนร่วมอยู่ในระดับชั้นอนุบาล พบว่านักเรียนปกติในกลุ่มที่ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็นลักษณะนิสัยส่วนตัวแต่เดิม ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ไม่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเพียงผิวเผิน อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น อย่างไรก็ตาม ในส่วนของกลุ่มนักเรียนปกติที่มีปฏิสัมพันธ์เชิงกลั่นแกล้งทั้งทางวาจาและทางการกระทำ พบว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวมีสาเหตุมาจากความต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น แต่ไม่ทราบถึงวิธีการเริ่มความสัมพันธ์ ดังนั้นจึงมีการหยอกล้อเพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศกัญญา ชาญเชี่ยวชาญ⁽⁵⁾ ที่ได้ศึกษาลักษณะกระบวนการสื่อสารในการเรียนร่วมของนักเรียนตาบอดกับนักเรียนทั่วไปในห้องเรียน และพบว่าการปรับตัวในระยะแรกของนักเรียนปกติจะไม่เข้าใจสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจึงแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การล้อเลียนเรื่องความบกพร่องทางการเห็นของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หรือการพูดกระทบกระเทือนทางจิตใจ

อย่างไรก็ตามพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนปกติดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง (Self – esteem) ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการถูกปฏิเสธจากเพื่อนของตน ทำให้อึดอัด และรู้สึกถึงความมีคุณค่าในตนเองลดลง จากการวิจัยของ ปภัสสร สิริวิชัย⁽⁶⁾ ที่ได้ศึกษาภาวะซึมเศร้าของนักเรียนที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ยินในระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่าปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อภาวะซีมีเศร่าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และเนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้ทำการศึกษพบว่ายังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งสามารถอธิบายตามทฤษฎีจิตสังคมของ Erikson ได้ว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี มีภาพพจน์ที่ดี และมีความนับถือในตนเอง จะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เด็กมีเอกลักษณ์ที่มั่นคงได้⁽⁷⁾

สำหรับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับครูนั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่ครูให้ความช่วยเหลือ และให้ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนเหล่านี้เป็นอย่างดี ทั้งทางวาจา และทางด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนาพร นิมนวล⁽⁸⁾ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมระดับปฐมวัย พบว่าพฤติกรรมที่ครูแสดงต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีทั้งพฤติกรรมทางกาย พฤติกรรมทางวาจา และกระบวนการจัดการทางการเรียน อันแสดงถึงการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้จากการวิจัยพบว่ามีครูบางส่วนมองว่าในการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรมีการจัดเป็นโรงเรียนเฉพาะ เพื่อให้ให้นักเรียนเหล่านี้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึง และมีครูที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นผู้จัดกิจกรรมทางการเรียนให้นักเรียนเหล่านี้โดยตรง เนื่องจากครูเหล่านี้มองว่าการจัดแบบเรียนร่วมทางโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร อุปกรณ์และสื่อการสอน รวมถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล⁽⁹⁾ และณัฐกฤตาไพศาลสมบัติ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเรียนร่วม พบว่าบุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมถึงไม่มีสื่ออุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในบางจุด ถึงแม้จะมีการแนะนำสถานที่และสภาพแวดล้อม

ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แต่ยังคงขาดความรู้ ความเข้าใจในเทคนิค และความเหมาะสมในการดัดแปลงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับนักเรียนเหล่านี้

สำหรับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนพบว่ามีลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงบวก เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มองว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นบุคคลที่น่าสงสาร และควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด รวมถึงการมองว่าการให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนเหล่านี้เป็นเรื่องของการทำบุญทำกุศล ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการสัมมนาเรื่อง “ความเสมอภาคคนพิการ จากเวทีสมัชชาสังคมไทย” ที่ได้รับการกล่าวถึงในภัทรกิติ โกมลกิติ⁽¹⁰⁾ ว่าทัศนคติของคนในสังคมมองผู้ที่มีความบกพร่องว่าเป็นบุคคลที่น่าสงสาร น่าเวทนา และมองว่าบุคคลเหล่านี้เป็นเหยื่อของความบกพร่อง ความผิดพลาด บาปกรรมและเป็นผลประโยชน์ของการกุศล การทำทาน และการบริการ

สรุป

ถึงแม้การจัดการเรียนร่วมจะเป็นการส่งเสริมสิทธิของบุคคลที่มีความบกพร่องให้มีโอกาสเช่นเดียวกับคนปกติ ทั้งนี้อุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็แสดงให้เห็นว่าลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนเหล่านี้กับกลุ่มบุคคลอื่นเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นแบบส่วนบุคคล ถึงแม้ระบบการศึกษาจะมีการสนับสนุนความช่วยเหลือก็ตาม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนปกติ ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ และโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินชีวิต และอุปสรรคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผศ.นพ.ถวัลย์ พิทยรัตน์เสถียร อาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา และช่วยแนะแนวทางในการออกแบบแนวทางการศึกษา
อ. ศิริวรรณ ศิริบุญ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและให้คำปรึกษา ในการเขียนงานวิจัยเชิงคุณภาพ อ.ดุสิตา ทินมาลา และ อ.ดร.ชนิศา ตันติเฉลิม อาจารย์ผู้สอนและเป็นแรงบันดาลใจในการริเริ่มให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วม

อ้างอิง

1. ภูฟ้า เสวกพันธ์. การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทฤษฎี และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555
2. ณัฐกฤตา ไพศาลสมบัติ. การศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการเรียนร่วมระดับอนุบาล ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543
3. Frostad P, Pijl SJ. Does being friendly help in making friends? The relation between the social position and social skills of pupils with special needs in mainstream education. Eur J Spec Needs Educ [online]. 2006 [cited 2012 Dec 1]; 22(1): 15 - 30. Available from : <http://fatih.edu.tr/~hugur/friendly/does%20being%20friendly%20making%20friends.pdf>
4. สุพันธ์วดี ไวยรูป. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่เรียนร่วมในชั้นเรียน ปกติระดับอนุบาล [วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540
5. เกศกัญญา ชาญเชี่ยวชาญกิจ. กระบวนการสื่อสารในการเรียนร่วมของเด็กตาบอดกับเด็กสายตาสปกติในห้องเรียน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
6. ปภัสสร สิริวิชัย. ภาวะซึมเศร้าของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร [วิทยาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
7. วัฒนเพ็ญ บุญประกอบ. พัฒนาคูณลักษณะของเด็กและวัยรุ่น. ใน: วินัดดา ปิยะศิลป์, พนม เกตุมาน, บรรณาธิการ. ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์, 2545: 1 – 31
8. ชนาพร นิมนวล. การศึกษาการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วมระดับปฐมวัยของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549
9. เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล. สภาพการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนตาบอดเรียนร่วม ในโรงเรียน ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530
10. ภัทรกิติ โกมลกิติ. ชีวิตและข้อจำกัดด้านการเดินทางของผู้พิการไทย. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [ออนไลน์]. 2551 [เข้าถึงเมื่อ 31 มีนาคม 2557]; 1: 63 - 77]. เข้าถึงได้จาก http://www.arch.chula.ac.th/journal/issue_detail.php?issue_id=3